



Inleiding op de dienst

De zondag tussen hemelvaart en Pinksteren heet traditiegetrouw: Wezenzondag.

De volgelingen van Jezus voelen zich verweesd, terwijl Jezus had gezegd (in Johannes 14:18) 'Ik laat jullie niet als wezen achter, Ik kom bij jullie terug.'

Jezus is niet de enige die ten hemel vaart: het verhaal gaat dat Elia ook op een dergelijke manier weggaat (2 Koningen). In De Glind hangt in de Dorpskerk een prachtig schilderij van Elia's hemelvaart (dia !!).

Het spreekt tot de verbeelding...

Maar wat moeten we met dit bijzondere verhaal en met Jezus' hemelvaart?

Wat is de betekenis?

We gaan het eerst maar eens lezen...

Lezingen uit: 2 Koningen 2:1 t/m 18 en Handelingen 1:8 t/m 11a



Verweesd zijn. Hoe voelt dat?

Geen ouders meer, dus je bent ook niet meer 'kind van'. Alsof je van je wortels bent losgesneden. Maar het betekent ook dat je zelf tot de oudste generatie bent opgeschoven in je familiekring. Als wees moet je je zelf weer uitvinden: een nieuwe rol waaraan je wennen moet. Maar ook: hoe vul je die lege plek in?

Het verhaal over het einde van Elia is vergelijkbaar met het verhaal over het einde van Mozes én van Jezus. Zoals Mozes door de Eeuwige zelf wordt begraven en zijn graf tot op de dag van vandaag nergens te vinden is, zo gaat Elia in dit verhaal in een storm op naar de hemel. En ook Jezus wordt aan het zicht onttrokken, opgenomen door een wolk, en vaart op naar de hemel. Tussen haakjes: zowel van Elia als van Jezus is ook geen graf te vinden.

Toch gaan deze verhalen niet over het einde van Mozes, van Elia en van Jezus, maar over de toekomst. Want de grote vraag in deze verhalen is: is het einde van het leven van deze mensen tevens het einde van de profetie? Is het echt einde verhaal?

We zoomen in op het verhaal van Elia: hij was een profeet in een land waar men niets meer van Tora wilde weten. Hij moest werken in Israël dat volledig in de greep gekomen was van de ideologie van de Baälprofeten. Was het land begonnen als land van belofte, het was geworden tot een land

- waar geen ruimte was voor de kwetsbaren,
- waar het recht van de sterkste het won van alles en iedereen
- waar broederschap plaats heeft moeten maken voor kille rivaliteit

en het gekke was: iedereen wende eraan. Niemand keek er meer echt van op. Zo was het nu eenmaal.

Schokkend om te ontdekken dat ook in onze tijd we ook gewend zijn aan die taal: taal van discriminatie, uitsluiting, waar het verschil tussen rijk en arm steeds groter wordt, waar verharding plaatsvindt en een wij/zij-denken normaal lijkt te zijn. Waar de buitenkant (uiterlijke schijn) belangrijker is dan de binnenkant...

Laten we luisteren wat Elia te zeggen heeft, misschien gaat er ons een licht op....

Elia stapt die wereld binnen: een land van uiterlijke welvaart waar hij de vinger op de zwakke plek legt en opkomt tegen het onrecht. Niet om de toekomst te voorspellen als profeet (profetie heeft niets te maken met heidense toekomstvoorspellingen of waarzeggerij) maar om de tijd te duiden: om het Tegenverhaal, het Bijbelse geluid, luid te laten klinken en de mensen een spiegel voor te houden: waar zijn we in godsnaam mee bezig? Het visioen van een wereld waar ruimte is voor alle mensen zonder onderscheid.

Hoe blijven wij wakker in een tijd waarin er, juist ook vandaag, van alles verandert? Waar ongelijkheid en onrecht normaal lijkt geworden? Wie houdt ons vandaag nog wakker? Waar is de profetie gebleven?

Aan het leven van Elia komt een einde – maar niet aan de profetie. Elisa is zijn opvolger. Samen zijn ze onderweg. Van Bethel naar Jericho en van Jericho naar de Jordaan. Ze gaan de weg van de uittocht in omgekeerde richting. Ze gaan terug in de richting van Egypte: het land van de slavernij.



Zo moet dat soms als je de weg echt kwijt bent; je zelf afvragen waar kom ik vandaan?

Waar liggen mijn roots?

Het lijkt wel of Elia Elisa wil leren wat het betekent om profeet te zijn. Dan moet je wel weten welke weg er aan vooraf is gegaan, welke route er afgelegd is. Terug naar de slavernij in Egypte, naar die onvrijheid en onmenselijkheid, de bevrijding daaruit (exodus), de 10 woorden om die vrijheid te bewaken en te bewaren.

Tot 3x toe geeft Elia Elisa de mogelijkheid om af te haken. Ze gaan langs de plaatsen waar de gedenksteden herinneren aan die onmogelijke weg door de Rietzee, door de Jordaan. Al die verhalen moeten blijvend worden verteld. Anders worden ze vergeten. Zo gaan ze samen.

In Gilgal: blijf jij hier, Elisa! (verovering van Kanaän), ik ga wel alleen....

In Bethel: blijf jij hier, Elisa! (Abraham / Jacob's droom), ik ga wel alleen....

In Jericho: blijf jij hier, Elisa! Ik ga wel alleen....

Maar tot 3x toe zegt Elisa: geen denken aan dat ik u alleen laat gaan...

Letterlijk: ik zal u niet verlaten....

En als ze bij de Jordaan zijn, rolt Elia zijn profetenmantel op en slaat op de Jordaan en dan gebeurt wat bij de uittocht en in de intocht ook gebeurde: het water wijkt. Elia en Elisa kunnen door het droge gaan. Ze spelen als het ware de uittocht na...

Dat is de kern van de profetie: om elke keer weer te wijzen op die uittocht: op die bevrijding uit het diensthuis. Daar komen we vandaan en je wil toch niet terug naar het diensthuis??

Je bent niet bedoeld om je als mens te laten domineren door Noodlot, Stom Toeval of de machten van deze wereld. Je bent bedoeld om vrij te zijn!

Als Elia met zijn mantel op het water slaat, dan wil hij Elisa dat leren.

Elisa vraagt om de geest, de roeach, dubbel zoveel als Elia, om die taak van profeet te kunnen doen. Want daar heb je heel veel geestkracht voor nodig....altijd tegen de stroom in...

En dan zien we met Elisa Elia ten hemel gaan. Net als Mozes wordt hij niet begraven in een graf die je kunt bezoeken. Net als het graf van Jezus nergens te vinden is. Waarom zou dat zijn?

Omdat niet hun dood belangrijk is, maar hun leven: wat zij gedaan hebben moet in herinnering blijven, de verhalen moeten verteld blijven. Hun levensverhalen moeten ons wakker houden en inspireren.

Het is daarom dat tijdens de paschamaaltijd er een lege stoel wordt klaargezet voor Elia. Een levende en blijvende herinnering. Blijf niet zoeken naar het graf! Blijf niet naar de hemel staren! Dat krijgen de volgelingen te horen; de verweesden.

Waarom niet?

Omdat de profetie niet ten einde is. Omdat de profetie doorgaat.



Laten wij ook teruggaan naar onze roots en ons in herinnering brengen waar het allemaal begonnen is: de bevrijding uit het slavenhuis waarop ons bestaan is gebaseerd. Weet: je bent bevrijd. Het is niet de bedoeling dat je je laat knechten door van alles en nog wat. Door de maatstaven die onze maatschappij stelt aan uiterlijkheden, aan het wij/zij-denken dat jou in een hokje plaatst, aan het egoïsme waardoor je de ander niet als medemens maar als rivaal gaat zien.

Nee, je bent bevrijd: blijf het je zelf inprenten en herinneren. Dat is ons startpunt. Dat vraagt om een andere levenshouding, een andere weg om te gaan. Samen.

Als Elisa later ook het water splijt met de mantel van Elia, zeggen de profeten uit Jericho: Elia's geest rust op Elisa. Als de volgelingen van Jezus met Pinksteren de verhalen in herinnering brengen, wordt ook van hen gezegd dat zij vervuld raken van die geest.

De profetie gaat door. Daar waar mensen geïnspireerd raken door de weg te gaan van de uittocht. Als bevrijde mensen met (niet ondanks) een lege stoel en een leeg graf.

Helmond, Corine Beeuwkes-van Ede